I sag 171/82

angående en anmodning, som Tribunal de grande instance de Lyon i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

BIAGIO VALENTINI

mod

ASSEDIC, LYON,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 46 i Rådets forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1971 II, s. 366), samt vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 51,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten J. Mertens de Wilmars, afdelingsformændene P. Pescatore, A. O'Keeffe og U. Everling, dommerne Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, K. Bahlmann, Y. Galmot og C. Kakouris,

generaladvokat: G. F. Mancini
justitssekretær: P. Heim

afsagt følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de indlæg, der er indgivet i henhold til artikel 20 i statutten for EØF-Domstolen, kan sammenfattes således:

I — De faktiske omstændigheder og skriftvekslingen

1. Biagio Valentini, der er født den 25. marts 1914, er italiensk statsborger og bosiddende i Frankrig. Han har først arbejdet i Italien og siden i Frankrig. Indtil 1957 arbejdede han i Italien og har på grundlag af denne arbejdsperiode siden sit 60. år oppebåret en alderspension, der svarer til 15 FF om dagen. Denne pension, der er erhvervet ved bidragsydelser, udbetales af Istituto nazionale per la previdenza sociale (INPS). Dernæst var han fra den 1. april 1963 til den 23. september 1977 beskæftiget i Frankrig i Villeurbanne (Rhône) som snedker. I 1977, i en alder af 63 år, ophørte han med at arbejde og anmodede Association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce de la région lyonnaise (ASSEDIC, Lyon) om at måtte oppebære den såkaldte »garanterede indkomst« (garantie de ressources), der indførtes ved tillægget af 13. juni 1977 til bilaget til reglerne om særlige ydelser til arbejdsløse lønmodtagere over 60 år. Denne ordning giver fratrådte lønmodtagere ret til dagpenge på 70 % af deres gennemsnitlige dagløn, beregnet på samme måde som den specielle arbejdsløshedsydelse, dvs. normalt på grundlag af gennemsnittet af de sidste tre måneders løn.

Det fremgår af de dokumenter og oplysninger, som parterne har fremlagt, at »den garanterede indkomst« er et led i en paritær ordning, der er oprettet ved aftale mellem de sociale parter i Frankrig.

Tillægget af 13. juni 1977 blev indført ved aftale mellem Union nationale interprofessionnelle pour l'emploi dans l'industrie et le commerce (UNEDIC) og staten i medfør af artikel L 351-8 i Code de travail og som et led i den tværfaglige nationale overenskomst af 13. juni 1977, der supplerede og ændrede den tværfaglige nationale overenskomst af 27. marts 1972. Disse to overenskomster er optaget som bilag til overenskomsten af 31. december 1958, der oprettede det eksisterende arbejdsløshedsforsikringssystem ved skabelsen af en national tværfaglig ordning vedrørende særlige ydelser til ledige arbejdstagere inden for industri og handel, en ordning der administreres af UNEDIC og ASSEDIC (association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce), dvs. ikke af statslige, men af selvstændige organisationer. Mens overenskomsten af 27. marts 1972 udvidede

retten til dagpenge til 70 % af den forudgående løn for deltagerne i arbejdsløshedsforsikringsordningen, når disse afskedigedes efter 60 års-alderen og herudover opfyldte visse nærmere bestemte betingelser, udvidede overenskomsten af 13. juni 1977 i et begrænset tidsrum denne ordning til også at omfatte frivilligt fratrådte arbejdstagere over 60 år og ændrede midlertidigt visse dele af den tidligere overenskomst og dens tillæg.

Overenskomsten af 13. juni 1977 trådte i kraft den 11. juli 1977. Dens gyldighed var oprindeligt begrænset til den 31. marts 1979, men blev senere forlænget.

For at oppebære den garanterede indkomst skal en arbejdstager ifølge aftalen opfylde fem kriterier:

— for det første skal hans arbejdskontrakt være blevet afbrudt, det være sig som følge af afskedigelse eller som følge af frivillig fratræden;

— for det andet skal han være fyldt 60 år;

— for det tredje skal han gennem erhvervsudøvelse inden for arbejdsløshedsforsikringsordningens anvendelsesområde i 10 år have tilhørt en social sikringsordning og kunne udvise et ubrudt tilhørsforhold på et år til en eller flere virksomheder i de fem år, der går forud for afskedigelsen eller den frivillige fratræden;

— for det fjerde må han ikke på tidspunktet for anmodningens fremsættelse være berettiget til alderspension efter 65 års-satsen, eller til supplerende alderspension beregnet uden førtidskoefficient;

— for det femte må han ikke modtage alderdomsydelser efter en social sikringsordning.

Overenskomsten artikel 2, stk. 2, bestemmer, at arbejdstagere, som har påbegyndt afviklingen af en alderspension før afbrydelsen af deres arbejdskontrakt, er berettiget til ydelser, men at disse reduceres med alderspensionsydelserne, således at grænsen på 70 % af den forudgående løn ikke overskrides. I overensstemmelse hermed fastsætter artikel 38 i førnævnte tillæg i sin udformning af 21. september 1979, at arbejdstagere, der har påbegyndt afviklingen af en livsvarig alderspension inden afbrydelsen af deres arbejdskontrakt, er berettiget til en daglig ydelse efter satsen for den garanterede indkomst, der begrænses på en sådan måde, at den sammenlagt med alderspensionsydelsen, beregnet pr. dag, højst må udgøre 70 % af den daglige løn der skal lægges til grund for beregningen.

Ved tildeling og beregning af den garanterede indkomst tages der således hensyn til enhver form for alderdomsydelse, dvs. alle former for alderspension, renteydelser eller øvrige pensioner i henhold til generelle, specielle eller særlige ordninger, hvad enten ydelsen måtte være hel eller delvis.

ASSEDIC, Lyon, anerkendte Valentini som berettiget til den garanterede indkomst og tildelte ham en daglig ydelse, svarende til 70 % af hans tidligere løn. Under henvisning til artikel 2, stk. 2, i den førnævnte tværfaglige overenskomst af 13. juni 1977 fratrak man dog fra dette beløb den italienske alderspension, som Valentini havde erhvervet i Italien. Valentini oppebar en daglig ita-

liensk alderspension på 15 FF, og han havde oppebåret en daglig løn på 84,90 FF, ASSEDIC, Lyon, udregnede hans daglige ydelse på dette grundlag og under hensyntagen til den i henhold til ordningen senere foretagne dyrtidsregulering, og udbetalte ham i hans optagelsesperiode daglige ydelser på i begyndelsen 47,05 FF (fra den 23. 9. 1977), stigende til 57,60 FF (fra den 1. 4. 1979).

Den 14. maj 1980 lagde Valentini sag an mod ASSEDIC ved Tribunal de grande instance de Lyon med påstand om, at retten kendte »den skete reduktion af den ham garanterede indkomst for ubeføjet« og »pålægger ASSEDIC at efterbetale ham de siden den 23. september 1977 uretmæssigt tilbageholdte beløb«. Til støtte herfor fremførte han, at det var i strid med artiklerne 7, 48 og 51 i EØF-traktaten, at der ved beregningen af hans ydelse var taget hensyn til hans italienske pension.

ASSEDIC, Lyon, påstod sig frifundet under henvisning til EØF-traktatens artikel 51 og til artikel 67 i Rådets forordning nr. 1408/71, ifølge hvilke — efter ASSEDIC's opfattelse — den arbejdstager, der stiller sig til rådighed for arbejdsmarkedet i den medlemsstat, hvor han har sin bopæl, er berettiget til ydelser efter lovgivningen i den medlemsstat, hvori han er arbejdssøgende. Sagsøgte gjorde gældende, at en manglende anvendelse af antikumulationsbestemmelsen ville stille sagsøgeren i hovedsagen bedre end en arbejdstager med fransk statsborgerskab.

Da sagsøgeren i hovedsagen havde påberåbt sig fællesskabsretlige bestemmelser, besluttede Tribunal de grande instance de Lyon ved dom af 2. juni 1982 at udsætte sagen

»indtil De europæiske Fællesskabers Domstol ved fortolkning af artikel 46 i forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971 og af EØF-traktatens artikel 51 har afgjort, hvorvidt en i Frankrig bosat arbejdstager med italiensk statsborgerskab, som siden sit 60. år har oppebåret en alderspension i Italien, og som i Frankrig i henhold til tillægget af 13. juni 1977 til bilaget til ordningen om særlige ydelser til arbejdsløse lønmodtagere er berettiget til en garanteret indkomst på 70 % af sin daglige løn, kan kræve udbetalt såvel sin italienske pension som den franske ydelse på 70 % af sin daglige løn, eller om den franske institution ASSEDIC, der udbetaler ham sidstnævnte ydelser, er berettiget til at trække det beløb, som udbetales af den italienske institution fra den franske ydelse.«

2. Forelæggelsesdommen er registreret på Domstolens justitskontor den 24. juni 1982.

I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg af ASSEDIC, Lyon, ved advokat Philippe Lafarge, Paris, af den franske regering ved generalsekretær Jean-Paul Costes, Generalsekretariatet for det interministerielle Udvalg for europæisk økonomisk Samarbejde (SGCI), som befuldmægtiget, af den italienske regering ved Pier Giorgio Ferri, Avvocato dello Stato, og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Jean Amphoux, Kommissio-

nens juridiske tjeneste, som befuldmægtiget.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. Den anmodede imidlertid den franske regering om inden den 1. marts 1983 at fremlægge yderligere oplysninger om den pågældende franske førtidspensionsordning, især ordlyden af overenskomsten af 31. december 1958, samt af de tværfaglige overenskomster vedrørende den »garanterede indkomst«, dvs. den nationale tværfaglige overenskomst af 27. marts 1972 og tillægget af 13. juni 1977 til bilaget til ordningen om særlige ydelser til arbejdsløse lønmodtagere over 60 år, herunder ændringerne til disse. Den anmodede Kommissionen om inden den 1. marts 1983 at fremlægge en systematisk oversigt over de gældende førtidspensionsordninger i medlemsstaterne og om at foretage en sammenligning med de principper, der gælder for alderspensioner. Kommissionen og den franske regering har fremlagt de af Domstolen udbedte oplysninger henholdsvis den 24. februar og den 2. marts 1983.

II — Skriftlige indlæg

1. Indlæg fra sagsøgte i hovedsagen

Sagsøgte i hovedsagen er af den opfattelse, at artikel 46 i forordning nr. 1408/71, der omhandler alderspensioner og pensioner til efterladte, ikke finder anvendelse på ydelser af den art, som er omfattet af den tværfaglige overenskomst af 13. juni 1977 og tillægget af samme dato. Sagsøgte anfører, at man ikke har tilkendt Valentini nogen alderspension, men derimod en arbejdsløshedsydelse, der gives ledige arbejdstagere over 60 år. For så vidt angår de pågældende ydelsers juridiske natur, har ASSEDIC fremhævet, at disse finansieres og udbetales af institutioner under arbejdsløshedsforsikringsordningen, institutioner, der er fuldstændigt forskellige fra enhver pensionsinstitution. Rettighederne er ligeledes betinget af, at den berettigede tilmelder sig arbejdsformidlingen. Retten til og beregningen af ydelsen sker ikke på grundlag af indbetalte bidrag som ved alderspensioner, og beregningen af ydelserne sker endvidere på samme måde og på samme betingelser som for andre former for arbejdsløshedsydelser. Det må herudover fremhæves, at de nævnte rettigheders varighed er begrænset, og at udbetaling af ydelserne ophører fra det øjeblik, den berettigede når den normale pensionsalder. De mener derfor, at ydelser som den garanterede indkomst er »ydelser vedrørende arbejdsløshed, der er af en fuldstændig anden art end alderspensionsydelser«, således at de regler i artikel 46, der under visse betingelser tillader kumulation af alderspensioner, invalidepensioner eller pensioner til efterladte, ikke er anvendelige i nærværende tilfælde. Det samme gælder for så vidt angår EØF-traktatens artikel 51, der fastslår princippet om sammenlægning af forsikringsperioder med henblik på de vandrende arbejdstageres erhvervelse af ret til sociale ydelser og disses beregning. For at tildele og beregne Valentinis arbejdsløshedsydelser har det derimod ikke været nødvendigt at tage hensyn til erhvervsudøvelse i andre medlemsstater end Frankrig, og der er derfor ikke anvendt nogen koordinationsregler.

2. *Den franske regerings indlæg*

Den franske regering har ikke bestridt, at den aftalemæssige ordning vedrørende arbejdsløshedsydelser er omfattet af Rådets forordning nr. 1408/71, idet meddelelse om overenskomsten af 31. december 1958 i henhold til artiklerne 1, litra j), og 96 i forordning nr. 1408/71 blev givet formanden for De europæiske Fællesskabers Råd og offentliggjort den 6. april 1973. Den er imidlertid af den opfattelse, at artikel 46 i denne forordning ikke finder anvendelse i nærværende tilfælde, idet det her ikke drejer sig om en alderspension, men om en arbejdsløshedsydelse som omhandlet i forordningens kapitel 6. Dette følger af den omstændighed, at den pågældende ydelse udbetales og finansieres af institutioner under arbejdsløshedsforsikringsordningen, der i Frankrig er adskilt fra de institutioner vedrørende social sikring, der forvalter alderspensionsordninger.

Desuden er reglerne vedrørende tildeling af ydelserne identiske med dem, der anvendes ved arbejdsløshedsydelser og de berettigede skal være tilmeldt arbejdsformidlingen. Domstolen har udtrykkeligt fastslået nødvendigheden af en sådan tilmelding ved arbejdsløshed, især ved sine domme af 9. juli 1975 (sag 20/75, Gaetano d'Amico, Sml., s. 891) og af 27. maj 1982 (sag 227/81, Aubin mod UNEDIC-ASSEDIC, Sml., s. 1991).

Den franske regering har også henvist til det forhold, at udbetalingen af ydelsen afbrydes fra det tidspunkt, hvor den berettigede genoptager en erhvervsmæssig eller ikke-erhvervsmæssig virksomhed, en omstændighed, der ikke udelukker alderspension. Som den garanterede indkomst er indrettet, udgør den en integreret del af arbejdsløshedsforsikringssystemet og er ikke blot en variant heraf. Bestemmelserne med forbud mod kumulation af alderspension, invalidepension og pension til efterladte, tillige med de regler, der fremgår af Domstolens praksis herom, er derimod ikke anvendelige, idet de vedrører kapitel 3 i forordning nr. 1408/71, mens bestemmelserne vedrørende arbejdsløshed er indeholdt i kapitel 6 og ikke omfatter nogen regel, der fordrer kumulation af ydelser. Tværtimod udelukker disse bestemmelser kumulation af sådanne ydelser og giver arbejdstageren valget mellem enten at tilmelde sig arbejdsløshedsforsikringen i den stat, hvor han sidst var beskæftiget, eller at kræve ydelser efter ordningen i den stat, hvor han er bosiddende.

Endelig har den gjort gældende, at det med hensyn til kumulation af arbejdsløshedsydelser med ydelser efter en anden medlemsstats lovgivning fremgår af artikel 12, stk. 2 — som er den eneste anvendelige i dette tilfælde — at fællesskabsretten ikke er til hinder for regler i en anden medlemsstats lovgivning om nedsættelse, suspension eller bortfald, hvilket Domstolen fornylig har bekræftet.

Domstolen bør derfor statuere, at artikel 46 i forordning nr. 1408/71 ikke er anvendelig på arbejdsløshedsydelser, der er omfattet af forordningens kapitel 6, og at det fremgår, både af Domstolens praksis vedrørende kumulation af arbejdsløshedsydelser og af forordningens artikel 12, stk. 2, 1. pkt., vedrørende kumulation af ydelser af forskellig

karakter, som fortolket af Domstolen, at en medlemsstat er bemyndiget til at anvende sine nationale antikumulationsbestemmelser over for en fællesskabsborger, som oppebærer en alderspension, der udbetales af én medlemsstats myndigheder, og som samtidig er berettiget efter en ordning med en garanteret indkomst i en anden medlemsstat.

3. Den italienske regerings indlæg

Den italienske regering har derimod anført, at spørgsmålet bør besvares bekræftende, idet der skal anlægges en for den vandrende arbejdstager gunstig fortolkning af forordning nr. 1408/71, således som Domstolen har udviklet det gennem sin praksis. Gennem sin fortolkning af bestemmelserne i forordning nr. 1408/71 på den måde, og med de begrænsninger inden for hvilke de udmønter de i traktaten fastlagte målsætninger, særligt dem, der er opregnet i artikel 51, litra a) og b), har Domstolen desuden definitivt opstillet snævre grænser for antikumulationsreglers tilladelighed. Den har især udtalt, at hvis anvendelsen af national lovgivning viser sig mindre gunstig end reglerne i artikel 46, stk. 1, i forordning nr. 1408/71, ifølge hvilke der sker sammenlægning af forsikringsperioder og forholdsmæssig beregning af ydelser, skal disse sidstnævnte regler anvendes (Domstolens dom af 14. 3. 1978, sag 98/77, Schaap, Sml., s. 707). De betingelser, under hvilke det er tilladt at nedsætte en social ydelse i henhold til artikel 46, stk. 1 og 2, er fastsat i stk. 3, hvis anvendelse ifølge Domstolen er begrænset til tilfælde, hvor en sammenlægning af forsikringsperioder er nødvendig for erhvervelse af ret til en social sikringsydelse. I alle andre tilfælde vil en nedsættelse af anvendelse af denne bestemmelses antikumulationsregel være i strid med traktatens artikel 51. Regler om nedsættelse er derfor hverken tilladt i henhold til artikel 46, stk. 2, eller i henhold til artikel 12, stk. 2, i forordning nr. 1408/71. Domstolen bør derfor svare bekræftende på det stillede spørgsmål.

4. Kommissionens indlæg

Kommissionen er af den opfattelse, at det principielt ikke er udelukket at anvende forordning nr. 1408/71 på den franske garanterede indkomst, selv om den har et aftalemæssigt grundlag, idet den er omfattet af en meddelelse fra den franske regering i henhold til artikel 1, litra j), i nævnte forordning ved skrivelse af 23. marts 1972 (EFT L 90 af 6. 4. 1973, s. 1). Kommissionen mener imidlertid, at en indkomstsikring som den franske førtidspensioneringsordning ikke er omfattet af artikel 46 i forordning nr. 1408/71.

Hverken bestemmelserne vedrørende alderspension (artiklerne 44-51 i forordning nr. 1408/71) eller bestemmelserne vedrørende arbejdsløshedsydelser (artiklerne 67-71 i forordningen) er til nogen hjælp ved afgørelsen af, hvorledes indkomstsikringsydelser skal karakteriseres. Forordningens bestemmelser er udformet ud fra en traditionel opfattelse af de dér omhandlede ydelser, og de på dette grundlag fastlagte regler er ikke fuldstændigt tilpassede. Det er af denne årsag, at Kommissionen over for Rådet har foreslået særlige koordinationsregler for førtidspensionering (EFT C 169 af 9. 7. 1980, s. 22).

For det første ville anvendelsen af bestemmelserne vedrørende koordineret tildeling af alderspension kunne føre til, at disse ydelser i forhold til indkomstsikringsordninger kunne blive bedømt forkert, således som de nationale bestemmelser har fastsat og udformet en garanteret indkomst som en udvidelse af arbejdsløshedsforsikringen, særligt fordi det ville kunne føre til en svækkelse af sammenhængen mellem de faktiske tildelte ydelsers størrelse, størrelsen af den indkomst, man har villet sikre, og den indbyrdes afvejning af ydelser af forskellig art. Der bør også anlægges praktiske overvejelser såsom den relativ korte varighed af den garanterede indkomst, der kun tildeles, indtil en egentlig alderspension kommer til udbetaling.

For det andet forudsætter bestemmelserne vedrørende arbejdsløshedsydelser, at disse ydelser kun udbetales, såfremt den berettigede står til rådighed for den kompetente stats arbejdsmarked, hvorimod indkomstsikringssystemet har til formål at holde de berettigede uden for arbejdsmarkedet. Der er derfor intet grundlag for at stille et bopælskrav til modtagere af den garanterede indkomst, således som det er tilfældet med arbejdsløshedsydelser.

For så vidt angår kumulation af en indkomstsikringsydelse fra én medlemsstat med en alderspension, erhvervet i en anden medlemsstat, har Kommissionen gjort gældende, at artikel 46 — sammenholdt med artikel 12, stk. 2 — i forordning nr. 1408/71, kun har til formål at regulere kumulation af ydelser af samme art, især alders- og invalidepensioner. Den har gjort gældende, at Domstolen har fortolket begrebet ydelser af samme art udvidende, men at en sådan fortolkning er umulig, når ikke der foreligger en tilstrækkelig grad af sammenlignelighed mellem de pågældende ydelser. I det foreliggende tilfælde savnes en sådan sammenlignelighed.

For så vidt angår EØF-traktatens artikel 51, er Kommissionen af den opfattelse, at fællesskabsretten ikke udelukker medlemsstaterne fra i anvendelsen af deres antikumulationsbestemmelser at tage hensyn til ydelser, som de berettigede opnår i andre medlemsstater, f.eks. ved fastlæggelsen af betingelserne for tildeling, opretholdelse, bortfald eller suspension af rettigheder vedrørende sociale sikringsydelser. Disse betingelser skal da anvendes uden forskelsbehandling over for borgere i samtlige medlemsstater. Reglen i artikel 38 i ordningen om særlige ydelser til arbejdsløse lønmodtagere over 60 år, i henhold til hvilken den garanterede indkomst nedsættes med et beløb svarende til alderspensionsydelser, anvendes også over for franske statsborgere i samme situation, og den tildelte ydelse nedsættes ikke med et beløb, der er større end den udenlandske ydelse, der begrunder nedsættelsen. Der har derfor ikke i det foreliggende tilfælde været tale om nogen forskelsbehandling.

På grundlag af det ovenfor anførte foreslår Kommissionen, at det sillede spørgsmål besvares således, at tildelingen af en indkomstsikringsydelse af den art, som gives i henhold til den franske arbejdsløshedsforsikringsordning, ikke er omfattet af artikel 46 i forordning nr. 1408/71.

III — Sammenfatning af de skriftlige indlæg, indgivet som svar på Domstolens spørgsmål

Efter Domstolens anmodning har *Kommissionen* fremlagt en systematisk oversigt over de gældende førtidspensionsordninger i medlemsstaterne og er fremkommet med en sammenligning af førtidspensionsordninger og alderspensionsordninger. Den slutter på grundlag af denne undersøgelse, at førtidspensionsordningerne adskiller sig fra arbejdsløshedsforsikringsordningerne ved det forhold, at betingelsen om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet ikke kræves opfyldt, således som det er tilfældet med traditionelle arbejdsløshedsydelser, idet selve formålet med tildeling af førtidspension er at fjerne de berettigede fra arbejdsmarkedet. Kommissionen er af den opfattelse, at disse ordninger også adskiller sig fra alderspensioner på mange andre måder, f.eks. ved deres midlertidige og konjunkturelle karakter, beregning samt finansiering, undtagen for så vidt angår den i Belgien indførte førtidspensionsordning.

Den franske regering har for Domstolen fremlagt ordlyden af den pågældende franske førtidspensionsordning.

IV — Mundtlig forhandling

I retsmødet den 20. april 1983 er der afgivet mundtlige indlæg af sagsøgte i hovedsagen, den franske regering, den italienske regering og Kommissionen. For så vidt angår spørgsmålet om, i hvilket omfang modtagere af den garanterede indkomst står til rådighed for arbejdsmarkedet, har repræsentanterne for sagsøgte i hovedsagen, den franske regering og Kommissionen gjort opmærksom på, at de berettigede skal være tilmeldt arbejdsformidlingen som arbejdssøgende, men at de er fritaget for at skulle gå til kontrol, at de ikke mister deres ret, selv om de afviser et tilbud om arbejde, samt at de ikke indgår i den nationale arbejdsløshedsstatistik som arbejdssøgende.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 18. maj 1983.

Præmisser

1 Ved dom af 2. juni 1982, indgået til Domstolen den 24. juni s.å., har Tribunal de grande instance de Lyon i medfør af EØF-traktatens artikel 177 stillet et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 46 i Rådets forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1971 II, s. 366), og vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 51.

2 Dette spørgsmål er blevet rejst under en sag mellem Biagio Valentini og Association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce (ASSEDIC), Lyon.

3 Valentini, der er italiensk statsborger, arbejdede i Italien indtil 1957 og er i kraft heraf siden sit 60. år, dvs. siden 1974, berettiget til en ved bidragsindbetaling erhvervet alderspension, der udgør 15 FF om dagen, og som afholdes af Istituto nazionale per la previdenza sociale (INPS).

4 Valentini arbejdede siden i Frankrig fra 1963 til 1977 og oppebar fra en alder af 60 år, dvs. fra da han i 1977 afbrød sin lønnede beskæftigelse, en garanteret indkomst i henhold til en ordning benævnt »garantie de ressources démission« (indkomstsikring ved fratræden).

5 Ordningen vedrørende den garanterede indkomst ved fratræden blev indført i Frankrig for en begrænset periode ved den nationale tværfaglige overenskomst af 13. juni 1977, der udvidede og ændrede den nationale tværfaglige overenskomst af 27. marts 1972 vedrørende en ordning om en garanteret indkomst ved afskedigelse, »garantie de ressources licenciement«, hvorved man også udvidede ordningen i bilaget til overenskomsten af 31. december 1958, der oprettede den nationale tværfaglige arbejdsløshedsforsikring, og hvis grundlag var artikel L 351-5 i Code du travail. Denne ordning administreres af ASSEDIC-afdelinger, der også varetager ordningens økonomiske forvaltning, og som er sammensluttet i Union interprofessionnelle pour l'emploi dans l'industrie et le commerce (UNEDIC).

6 Den garanterede indkomst tildeles fratrådte arbejdstagere over 60 år på betingelse af, at de gennem 10 år har været omfattet af en social sikringsordning for arbejdstagere i forbindelse med erhvervsudøvelse inden for arbejdsløshedsforsikringsordningens anvendelsesområde, og at de som hovedregel kan godtgøre et ubrudt tilhørsforhold på et år til en eller flere virksomheder i de fem år, der går forud for deres fratræden.

7 Den garanterede indkomst svarer til et dagligt beløb på 70 % af den gennemsnitlige daglige løn i de tre sidste beskæftigelsesmåneder. Den kan dog nedsættes i henhold til artikel 38 i tillægget af 13. juni 1977 til bilaget til ordningen om særlige ydelser til arbejdsløse lønmodtagere over 60 år. Denne bestemmelse, der udgør et led i den førnævnte nationale tværfaglige overenskomst af 13. juni 1977, har til formål at begrænse den garanterede indkomst »således, at sammenlagt med en alderspension, beregnet pr. dag, må summen af de to ydelser højst udgøre 70 % af den daglige løn, der skal lægges til grund for beregningen«.

8 Valentini blev af ASSEDIC, Lyon, anerkendt som berettiget til den garanterede indkomst, idet han opfyldte de fornødne betingelser udelukkende på grundlag af sit arbejde i Frankrig. Dog fradrog ASSEDIC i det daglige beløb, som udbetaltes til ham, den italienske alderspension på 15 FF om dagen, således at summen af de to ydelser ikke oversteg grænsen på 70 % af den forudgående daglige løn.

9 Valentini bestred lovligheden af denne beregningsmetode ved Tribunal de grande instance de Lyon, der besluttede at udsætte sagen

»indtil De europæiske Fællesskabers Domstol ved fortolkning af artikel 46 i forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971 og af EØF-traktatens artikel 51 har afgjort, hvorvidt en i Frankrig bosat arbejdstager med italiensk statsborgerskab, som siden sit 60. år har oppebåret en alderspension i Italien, og som i Frankrig i henhold til tillægget af 13. juni 1977 til bilaget til ordningen om særlige ydelser til arbejdsløse lønmodtagere er berettiget til en garanteret indkomst på 70 % af sin daglige løn, kan kræve udbetalt såvel sin italienske pension som den franske ydelse på 70 % af sin daglige løn, eller om den franske institution ASSEDIC, der udbetaler ham sidstnævnte ydelser, er berettiget til heri at trække det beløb, som udbetales af den italienske institution, fra den franske ydelse.«

10 Det fremgår af den nationale rets dom, at spørgsmålet hovedsageligt drejer sig om, hvorvidt en ydelse, som den i de franske regler omhandlede garanterede indkomst ved fratræden, er omfattet af artikel 46 i forordning nr. 1408/71, således at anvendelsen af nationale antikumulationsbestemmelser er udelukket. Nærmere bestemt består spørgsmålet af to led. Det

første er, om »den garanterede indkomst« er en ydelse af samme art som en alderspension i forordningens forstand, det andet, om nationale eller fællesskabsretlige antikumulationsbestemmelser kan finde anvendelse, når ydelsernes art er fastlagt og skyldigt hensyn tages til EØF-traktatens artikel 51.

11 For så vidt angår spørgsmålets første led, har sagsøgte i hovedsagen samt den franske regering og Kommissionen gjort gældende, at en ydelse som den franske garanterede indkomst ved fratræden ikke kan betragtes som alderspension, enten fordi der er tale om arbejdsløshedsydelser, hvilket ASSEDIC, Lyon, og den franske regering har gjort gældende, eller, som anført af Kommissionen, fordi det drejer sig om en særegen form for ydelser, der indtil nu ikke har været omfattet af forordning nr. 1408/71, hvorfor sådanne ydelser ikke kan betragtes som værende af »samme art« som alderspensionsydelser.

12 Heroverfor har den italienske regering gjort gældende, at en ydelse som her omhandlet, bør betragtes som værende af »samme art« som en alderspension på grund af de kriterier, der kræves opfyldt for dens erhvervelse, især alderskriteriet.

13 Ifølge Domstolens faste praksis bør sociale sikringsydelser, uanset de forskellige nationale lovgivningers egenart, betragtes som værende af samme art, når deres genstand og formål samt deres beregningsgrundlag og tildelingsbetingelser er identiske. Derimod er formelle kendetegn ikke faktorer, der skal tages i betragtning ved klassificeringen af ydelserne.

14 Herved bemærkes det, at de alderspensionsydelser, der er omhandlet i artikel 4, stk. 1, litra c), og artikel 46 i forordning nr. 1408/71, væsentligst er kendetegnet ved, at de skal sikre et udkomme for personer, der ophører med at arbejde, når de når en vis alder, og som herefter ikke længere er forpligtet til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Endvidere bemærkes, at systemet i

artikel 46 vedrørende sammenlægning, og forholdsmæssig beregning af ydelser hviler på den forudsætning, at disse ydelser normalt finansieres og erhverves på grundlag af de berettigedes egne bidrag og beregnes på grundlag af varigheden af deres tilknytning til forsikringsordningen.

15 Det samme følger i øvrigt af den samlet bedømmelse af bestemmelserne i afsnit III, kapitel 3, i forordning nr. 1408/71, særligt artikel 45; og af de formål, der er opregnet i sjette betragtning til forordningen, i hvilket det hedder: »disse mål skal især nås ved sammenlægning af alle perioder, der efter de enkelte medlemsstaters lovgivning danner grundlag for erhvervelse og bevarelse af ret til ydelser og for ydelsernes beregning ...«, og i den ottende betragtning, der udtrykkeligt omtaler rettigheder til alderspensionsydelser, der er erhvervet på grundlag af forsikringsperioder i forskellige medlemsstater.

16 Det bemærkes endvidere, at selv om en ydelse som den i nærværende sag foreliggende har visse lighedspunkter med en alderspension, for så vidt angår genstand og formål, især at den skal sikre et udkomme for personer, der har nået en vis alder, adskiller den sig imidlertid klart fra en alderspension, når dens beregningsgrundlag og dens tildelingsbetingelser sammenlignes med det princip om sammenlægning og forholdsmæssig beregning, der ligger til grund for forordning nr. 1408/71.

17 Den garanterede indkomst adskiller sig også fra en alderspension ved at forfølge et beskæftigelsespolitisk formål, idet den bidrager til at frigøre arbejdspladser, besat med arbejdstagere, der nærmer sig pensionsalderen, til fordel for yngre arbejdsløse, et formål der, i forbindelse med den økonomiske krise, Fællesskabet har undergået i en vis årrække, først er blevet aktuelt efter iværksættelsen af forordning nr. 1408/71.

18 Det bemærkes i øvrigt, at Kommissionen har forelagt Rådet et forslag, der tilsigter at supplere forordning nr. 1408/71 med henblik på at tage hensyn til de omhandlede ydelsers egenart.

19 Det må herefter antages, at en ydelse af den her omhandlede art ikke kan betragtes som værende af samme art som de alderspensionsydelser, der er omfattet af artikel 46 i forordning nr. 1408/71.

20 For så vidt angår spørgsmålets andet led vedrørende anvendelsen af nationale antikumulationsbestemmelser, bemærkes endvidere, at ifølge artikel 12, stk. 2, i forordning nr. 1408/71, er bestemmelser i en medlemsstats lovgivning vedrørende nedsættelse, suspension eller bortfald i tilfælde af kumulation af to eller flere sociale sikringsydelser anvendelig over for den berettigede, selv om det drejer sig om ydelser, opnået i henhold til en anden medlemsstats lovgivning, når disse ikke er ydelser af samme art vedrørende alderspension, invalidepension samt pension til efterladte eller i anledning af erhvervssygdom.

21 Under disse omstændigheder er det ikke nødvendigt at undersøge spørgsmålet om, hvilke antikumulationsbestemmelser, der ville være anvendelige over for ydelser af samme art som de alderspensionsydelser, der er omhandlet i artikel 12, stk. 2, 2. pkt., i forordning nr. 1408/71.

22 For så vidt angår artikel 12, stk. 2, 1. pkt., bemærkes endvidere, at denne er forenelig med traktatens artikel 51, der ikke forbyder anvendelsen af nationale antikumulationsregler, når ydelserne — som de her omhandlede — ikke er af samme art som ydelser hidrørende fra alderspension, invalidepension samt pension til efterladte eller i anledning af erhvervssygdom i forordning nr. 1408/71's forstand. For så vidt som nationale antikumulationsregler anvendes på samme måde over for statsborgere i alle medlemsstater uden hensyn til nationalitet, er der ikke tale om forskelsbehandling, som omhandlet i EØF-traktatens artikel 48.

23 Det forelagte spørgsmål må derfor besvares således, at en ydelse som den i de franske bestemmelser omhandlede »garanterede indkomst ved fratræden« ikke er omfattet af artikel 46 i forordning nr. 1408/71, og er der tale om kumulation af en sådan indtægt med en alderspension fra andre medlemsstater, er fællesskabsretten ikke til hinder for, at nationale antikumulationsregler bringes i anvendelse.

Sagens omkostninger

24 De udgifter, der er afholdt af den franske regering, den italienske regering og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, som er forelagt den af Tribunal de grande instance de Lyon ved dom af 2. juni 1982, for ret:

En ydelse som den i de franske bestemmelser omhandlede »garanterede indkomst ved fratræden« er ikke omfattet af artikel 46 i forordning nr. 1408/71, og er der tale om kumulation af en sådan indtægt med en alderspension fra andre medlemsstater, er fællesskabsretten ikke til hinder for, at nationale antikumulationsregler bringes i anvendelse.

	Mertens de Wilmars	Pescatore	O'Keeffe
Everling	Mackenzie Stuart	Bosco	Koopmans
Due	Bahlmann	Galmot	Kakouris

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 5. juli 1983.

P. Heim
Justitssekretær

J. Mertens de Wilmars
Præsident